

RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG TE BRUSSEL – 9 MARS 2012

n° 11/13941/A
X c. l'Officier d'État civil

Siège : M. S. Cardon de Lichtbuer, prés. f.f.
Plaid. : Me Verbeke loco Me P. Masureel, et autres, avocats.

3. DISCUSSIE

Artikel 146bis B.W. bepaalt dat er geen huwelijk is wanneer uit het geheel van omstandigheden blijkt dat de intentie van minstens één van de echtgenoten kennelijk niet is gericht is op het tot stand brengen van een duurzame levensgemeenschap maar enkel op het bekomen van een verblijfsrechtelijk voordeel dat verbonden is aan de staat van gehuwde.

De bevoegdheid van de Ambtenaar van de Burgerlijke Stand om te weigeren het huwelijk te voltrekken op grond van vermoedens van schijnhuwelijk, dient met de nodige omzichtigheid te worden toegepast. Het recht op huwelijk wordt immers gegarandeerd door art. 12 EVRM en art. 23 BUPO. Dit recht is niet verbonden aan de verblijfstoestand van de betrokken partijen, zodat het illegaal verblijf op zich geen grond tot weigering kan uitmaken. Er dient een geheel van duidelijke indicaties te zijn dat het huwelijk kennelijk niet is gericht op het vormen van een duurzame levensgemeenschap. In de Omzendbrief van 17 december 1999 inzake de wet van 4 mei 1999 tot wijziging van een aantal bepalingen betreffende het huwelijk (B.S. 31 december 1999) worden op niet-exhaustieve wijze een aantal indicaties opgesomd:

- partijen verstaan mekaar niet of kunnen enkel op een gebrekkige wijze met elkaar communiceren of doen beroep op een tolk;
- partijen hebben elkaar vóór de huwelijksluiting nooit eerder ontmoet;
- een van de partijen woont duurzaam samen met iemand anders;
- partijen kennen elkaars naam of nationaliteit niet;
- een van de aanstaande echtgenoten weet niet waar de andere werkt;
- verklaringen omtrent de omstandigheden van de ontmoeting lopen manifest uiteen;
- een som geld wordt beloofd bij het aangaan van het huwelijk;
- het uitoefenen van prostitutie door een van beiden;
- het optreden van een tussenpersoon;
- een groot leeftijdsverschil.

De beoordelingsbevoegdheid van de rechter bij wie een verhaal tegen een beslissing tot weigering van huwelijksvoltrekking is ingediend, is niet beperkt tot een wettigheidscontrole van de beslissing van de ambtenaar. De rechter oefent zijn rechtsmacht over die beslissing volledig uit. Alles wat tot de beoordelingsbevoegdheid van de ambtenaar behoort, wordt onderworpen aan het toezicht van de rechter, mits het recht van verdediging wordt geëerbiedigd.

Het feit dat de wetgever ervoor geopteerd heeft om de beoordeling van dergelijke geschillen toe te vertrouwen aan de hoven en rechtbanken van de rechterlijke orde, die overeenkomstig artikel 144 van de Grondwet bevoegd zijn voor de vrijwaring van de burgerlijke rechten, wijst er immers op dat hij de beslissing van de ambtenaar van de burgerlijke stand niet aan een louter wettigheidstoezicht heeft willen onderwerpen, zoals administratieve

gerechten doen ten aanzien van administratieve beslissingen.

De rechter moet dus uitspraak doen over het recht van de betrokkenen om een huwelijk aan te gaan en te laten voltrekken door de ambtenaar van de burgerlijke stand en dient daartoe, in voorkomend geval, te beoordelen aan de hand van alle hem voorgelegde feitelijke gegevens, of het voorgenomen huwelijk geen schijnhuwelijk is. Daarbij kan de rechter ook rekening houden met feitelijke gegevens die dateren van na de weigeringsbeslissing of die pas na de beslissing bekend werden.

In deze zaak is het de heer X, die een verblijfsrechtelijk voordeel kan bekomen door het huwelijk met mevrouw Y.

Dat hij dat voordeel zal bekomen staat vast, doch om een huwelijk te weigeren moet blijken dat dit kennelijk het enige doel is van het huwelijk.

Er kan uit de objectieve elementen van de zaak niet afgeleid worden dat minstens één van beide eisers kennelijk uitsluitend de bedoeling heeft om een verblijfsrechtelijk voordeel te halen uit het huwelijk.

De beslissing van verweerder is enkel en alleen gesteund op veronderstellingen en vermoedens, die door geen enkel objectief element wordt gestaafd.

Zo gaat verweerder ervan uit dat partijen de zogenaamde Belgiëroute gebruiken. Mevrouw heeft de Nederlandse nationaliteit, en is zich hier komen vestigen met het oog op een gemakkelijker huwelijk. Mijnheer zou in Nederland niet aan bepaalde voorwaarden voldoen.

Indien dit zo is, maakt dit nog geen schijnhuwelijk uit. Partijen willen huwen. Als dat in Nederland niet mogelijk blijkt te zijn, is het logisch dat zij dat in een ander land pogen te doen. Partijen hebben twee kinderen. Mijnheer heeft het eerste kind erkend 5 maanden na de geboorte en het tweede kind negen maanden na de geboorte (en enkele dagen na de huwelijksaangifte).

Verweerder vindt dit verdacht en twijfelt aan het vaderschap van mijnheer.

Het is niet aan eisers om enig bewijs te leveren. Verweerder blijft bij een loutere veronderstelling.

Mijnheer is alleszins de wettelijke vader van beide kinderen, en uit geen enkel objectief element blijkt dat eisers zich niet als een gezin zouden gedragen. De verbalisanten belast met het onderzoek hebben genoteerd in het proces-verbaal van 4 oktober 2011 dat het naar alle waarschijnlijkheid gaat over de kinderen van mijnheer. De verbalisanten stelden ook vast dat het koppel met de kinderen effectief op het adres woont.

Het feit dat mijnheer de twee kinderen van mevrouw heeft erkend, zij het niet onmiddellijk, en ermee samenwoont, is een aanwijzing van de wil een duurzame levensgemeenschap op te bouwen.

De houding van mijnheer in het kader van het onderzoek die naar huis keerde om zijn identiteitsdocumenten te halen en niet terugkwam op het commissariaat is vreemd, maar niet van aard om te besluiten tot een schijnhuwelijk.

Mijnheer werd opnieuw uitgenodigd voor verhoor op een latere datum, wat ook normaal gebeurde.

Terwijl verweerder hier helemaal niet op steunde in de weigeringsbeslissing, haalt hij in het kader van huidige procedure een aantal tegenstrijdigheden aan in de verhoren van eisers.

Het gaat over details, die nauwelijks als tegenstrijdigheden kunnen worden bestempeld. Aangezien de verbalisanten, belast met het onderzoek, uitdrukkelijk stelden in het proces-verbaal dat uit de verhoren van betrokkenen men niet kan uitmaken dat het huwelijk een schijnhuwelijk zou zijn, wordt hier niet verder op ingegaan.

Tenslotte twijfelt verweerder aan de identiteit van mijnheer, die in Nederland een alias gebruikte en een bedenkelijk Marokkaans paspoort bezit.

Zolang er geen klacht wegens valse naamdracht of valsheid in geschriften tegen mijnheer wordt ingesteld en gegrond verklaard, dient zijn opgegeven identiteit als echt te worden beschouwd.

Bovendien geeft dit mogelijks een indicatie over zijn précaire verblijfssituatie, maar niet over zijn voornemen om een duurzame levensgemeenschap op te bouwen.

De vordering van eisers is dan ook gegrond zoals hierna bepaald.

Ingevolge artikel 1017 van het gerechtelijk wetboek wordt de in het ongelijk gestelde partij veroordeeld tot de kosten van het geding.

Verweerder wordt dan ook veroordeeld tot de procedurekosten.

Wel is er aanleiding om de rechtsplegingsvergoeding te herleiden tot het wettelijk minimum, zijnde 82,50 EUR.

Het blijkt niet dat verweerder onredelijk of foutief zou gehandeld hebben bij het weigeren van het huwelijk. Verweerder heeft het advies van de Procureur des Konings ingewonnen, en heeft dit advies gevolgd.

Indien de ambtenaren van de burgerlijke stand systematisch veroordeeld zouden worden tot een omvangrijke rechtsplegingsvergoeding, zouden ze hun controleplicht niet meer naar behoren kunnen vervullen.

(...)

OM DEZE REDENEN :

Verklaart de eis ontvankelijk en gegrond zoals hierna bepaald;

Vernietigt de weigeringsbeslissing van 19 oktober 2011 van de ambtenaar van de burgerlijke stand te (...) om het huwelijk tussen eisers te voltrekken;

Veroordeelt de ambtenaar van de burgerlijke stand te (...) om het huwelijk tussen eisers te voltrekken, binnen de veertien dagen na hetekening van huidig vonnis;

Verlengt de termijn bepaald in artikel 165 § 3 van het burgerlijk wetboek met 6 maanden teneinde eisers toe te laten te huwen;